

ΑΓΙΟΣ ΛΟΥΚΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΥΜΦΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΚΡΙΜΑΙΑΣ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ ΤΟΥ

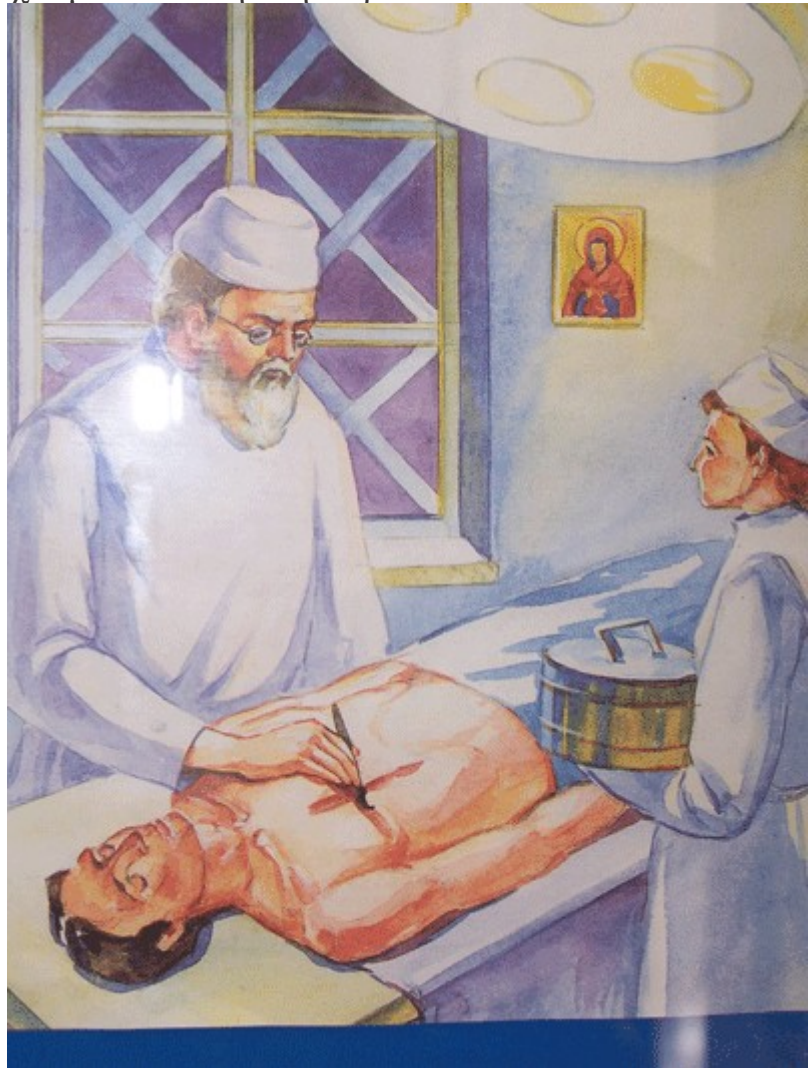
Του Αρχιμανδρίτου π. Αχιλλίου Τσούτσουρα
Πρωτοσυγκέλλου της Ιεράς Μητροπόλεως Λαρίσης και Τυρνάβου

Στον κόσμο αυτό που καθημερινά πάσχει και υποφέρει από πολλά και ποικίλα προβλήματα, ανεκτίμητο δώρο παραμένει η υγεία. Όταν έχουμε υγεία, χαιρόμαστε, εργαζόμαστε, κινούμεθα, προσφέρουμε. Κι έχουμε υποχρέωση να φροντίζουμε την

υγεία μας. Γιατί το ευάλωτο πραγματικά στις αρρώστιες και την φθορά σώμα μας είναι Βαπτισμένο και μυρωμένο. Είναι υπηρέτης της αθάνατης και άφθορης ψυχής μας. Είναι «ναός του εν ημίν Αγίου Πνεύματος» (Α΄ Κορ. στ΄ 19).

Ο ἄγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος λέει χαρακτηριστικά: «Θεέ μου δος μου την υγεία για να μπορώ να κάμω την νηστεία και να Σε υπηρετώ». Και στο Σοφό Σειράχ διαβάζουμε: «Τίμα ιατρόν και γαρ αυτόν έκτισε Κύριος» (Τίμα τον γιατρό, γιατί ο Κύριος τον δημιούργησε και κείνον) (Σ. Σειράχ 38). ἴκου τις συμβουλές Του, τήρησε τις οδηγίες Του και παράλληλα ἔχε εμπιστοσύνη στην Πρόνοια του Θεού.

Γι' αυτό ο σοφός Σειράχ που μας παραπέμπει στην ιατρική τέχνη, παράλληλα μας συνιστά: «Τέκνον, εν αρρωστήμασί σου μη παράβλεπε, ἀλλ' εὕξαι Κυρίῳ και Ἀυτός ἰάσεταιί σε», διότι «παρά Ὑψίστου ἐστίν ἰασίς» (ἀπό Κείνον προέρχεται ἡ ἰασίς) (Σ. Σειρ. 38,9,2). Δηλαδή στην βαρειά, την οποιαδήποτε ασθένεια μην μένεις αδρανής, ἀλλά προσευχήσου στον Κύριο, τον Ἰατρό των ψυχῶν και των σωμάτων μας! Ο Κύριος εἶναι Ἀυτός που στην ἐπί γης παρουσία Του ἀνακούφισε τον ἀνθρώπινο πόνο, θεράπευσε λεπρούς, τυφλούς, παραλύτους, δαιμονισμένους. Το ἴδιο και οἱ ἄγιοί μας ἰατροῦν με την Χάρη του Θεοῦ τις πληγές μας και μας χαρίζουν την υγεία και την θεραπεία των τραυμάτων μας.

Ένας τέτοιος μεγάλος ἰατρός, ἐπιστήμονας και νεοφανής ἄγιος της Ἐκκλησίας μας με ορθή ζωντανή και πολύ δυνατή πίστη στο Θεό και ἀνυπόκριτη ἀγάπη προς τον κάθε ἀσθενή συνάνθρωπό του ἀνεδείχθη και ο ἄγιος Λουκάς Ἀρχιεπίσκοπος Κριμαίας και Συμφερουπόλεως ο θαυματουργός.

Διαπρεπής καθηγητής, ἄριστος χειρουργός, Χριστιανός ζηλωτής, Ἐπίσκοπος της Ἐκκλησίας, ὁμολογητής της πίστεως και μάρτυρας, στοργικός πνευματικός πατέρας και ταπεινός ἀσκητής, εἶναι τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της προσωπικότητος του Ἁγίου Λουκά.

Ἐπιτυχημένος ἰατρός, ἔγγαμος, νυμφευμένος με την ἴνα Βασιλίγιεβνα. Σε ηλικία ὁμως 38 ἐτῶν χάνει τη σύζυγό του ἀπό φυματίωση και ἀναλαμβάνει την ἀνατροφή των τεσσάρων μικρῶν παιδιῶν του.

Καλείται εν συνεχεία από την Εκκλησία, την περίοδο εκείνη των διωγμών, να γίνει Κληρικός. Χειροτονείται Διάκονος, Πρεσβύτερος και κατόπιν Επίσκοπος. Από τότε και μέχρι την τελευταία του πνοή, γνωρίζει το διωγμό, τις συλλήψεις, τα βασανιστήρια, τις εξορίες, τις κακουχίες, βαστάζοντας κατά τον Απόστολο Παύλο, τα στίγματα του Ιησού Χριστού εν τω σώματι αυτού.

Εκοιμήθη το 1961. Κατά την ανακομιδή των Λειψάνων του στις 17 Μαρτίου 1996, βρέθηκαν η καρδιά του και τμήματα του εγκεφάλου του αδιάφθορα και άρρητος ευωδία να εξέρχεται από τα Λείψανά του.

Ας δούμε για λίγο τον 'γίο μας ως χειρουργό ιατρό, πνευματικό πατέρα, άνθρωπο της προσφοράς, δυνατό επιστήμονα αλλά και πρότυπο ικανού ιατρού και θεραπευτού.

Όντως μεγάλος ιατρός, άριστος επιστήμονας, άνθρωπος του Πνεύματος, προσπαθούσε να σώζει κάθε φορά τον ασθενή του, να του προσφέρει άδοξα και αγόγγυστα την θεραπεία, παρότι βρέθηκε πολλές φορές κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες συνθήκες εργασίας, σε δύσβατες περιοχές, εργαζόμενος πότε σε άθλιους χώρους και πότε σε περιφερειακά ή στρατιωτικά νοσοκομεία και κλινικές, χωρίς θέρμανση, εξόριστος και με μηδαμικά μέσα, πριν από την εποχή των αντιβιοτικών, με δύσκολους έως εχθρικούς συνεργάτες και προϊσταμένους και παρά ταύτα διέπρεψε όσο κανείς άλλος.

Γράφουν γι' αυτόν χαρακτηριστικά: «Η δεξιοτεχνία του ως χειρουργού είχε γίνει θρύλος. Τον έχω δει στο χειρουργικό τραπέζι. Χειρουργούσε χωρίς καμμία νευρικήτητα. Ένοιωθες το χαλαρό ρυθμό της δουλειάς του, τα δάκτυλά του κατηύθυναν με απαλότητα και με σιγουριά ταυτόχρονα την κίνηση του νυστεριού πάνω στο σώμα. Νόμιζε κανείς πως και τη δυσκολότερη από τις εγχειρήσεις θα την έκανε χωρίς καμμία ένταση».

Ο ίδιος τόνιζε στους φοιτητές του: **«Για να γίνει κανείς χειρουργός θα πρέπει να είναι γεννημένος για χειρουργός. Και θα πρέπει να τον διακρίνουν τρία βασικά χαρακτηριστικά: να έχει μάτια αετού, καρδιά λιονταριού και χέρια γυναίκας».**

Τα λόγια αυτά τα βίωνε ο ίδιος στον υπέρτατο βαθμό. Οι συνάδελφοί του και οι φοιτητές του τα έβλεπαν στην πράξη.

Και ο Γ.Ν. Τέρεχωβ, καθηγητής ανατομίας, από την Τασκένδη, συμπληρώνει: «...Μας έκαναν μεγάλη εντύπωση η ευρύτατη μόρφωσή του και η λαμπρή τεχνική του στη χειρουργική. Στις εγχειρήσεις του στο νοσοκομείο, παρουσία πολλών γιατρών, πάντα έβρισκε την ευκαιρία να διδάξει τους χειρουργούς όλες τις μεθόδους χειρουργικής αλλά και διαγνωστικής. Στη συμπεριφορά του ήταν πολύ απλός, αλλά και σοβαρός. Γι' αυτόν έλεγαν όλοι ότι ήταν επιστήμονας με την ευλογία του Θεού». Κατά γενική ομολογία, όπου εργαζόταν ενέπνεε το σεβασμό και την εκτίμηση. Γι' αυτό και έστελναν σε αυτόν τις πιο δύσκολες και σοβαρές περιπτώσεις ασθενών και βαρειά τραυματισμένων και «καταδικασμένων» σε θάνατο. Και όμως, ο Επίσκοπος Λουκάς ο γιατρός της προσφοράς, με την τεχνική του, την προσευχή του, την αντίληψή του και τις ικανότητές του, και κυρίως, όπως έλεγε πάντα ο ίδιος, «με το σημείο του Σταυρού και την βοήθεια της Υπεραγίας Θεοτόκου», έκανε θαύματα: πραγματοποίησε με επιτυχία χιλιάδες εγχειρήσεις, τόλμησε πολλά στις θανατηφόρες λοιμώξεις, επεχείρησε πρώτος εκείνος χωρίς τα απαιτούμενα μέσα αλλά και όργανα, τις δύσκολες μεταμοσχεύσεις και έσωσε εκ θανάτου εκατοντάδες

«καταδικασμένους» ασθενείς, χωρίς ποτέ να ζητήσει τίποτε για τον εαυτό του. Οι συνεργάτες του, οι ασθενείς του και όσοι βρίσκονταν γύρω του, τον θυμούνται ως άνθρωπο, κυρίως όμως ως ιατρό της αγάπης. Στο χειρουργείο εργαζόταν ήρεμα, μιλούσε με το προσωπικό σε ήπιους τόμους, ήταν εξ ίσου ψύχραιμος με όλους, μιλούσε πάντα επί του θέματος. Οι αδελφές και οι βοηθοί δεν ήταν ποτέ νευρικοί στις εγχειρίσεις τους.

Όπως και η ποιμαντική του δραστηριότητα, έτσι και η ιατρική ήταν μία πορεία έμπονη. Η άσχημη εξέλιξη της υγείας κάποιου ασθενούς γινόταν πηγή πόνου και οδύνης. Και αυτό, γιατί έβλεπε τον κάθε άνθρωπο όχι σαν νούμερο, μία «περίπτωση», αλλά ως εικόνα Θεού, ως πρόσωπο μοναδικό και ανεπανάληπτο. Τα λόγια του Επισκόπου Λουκά «για τον χειρουργό δεν πρέπει να υπάρχουν «περιπτώσεις», αλλά μόνον ένας ζωντανός άνθρωπος που πάσχει», έχουν γίνει πασίγνωστα.

Η αδιαφορία στην εκπλήρωση του χρέους και του καθήκοντος στο επάγγελμα του γιατρού εξαγρίωναν τον Επίσκοπο-Γιατρό. Πολλές φορές ερχόταν αντιμέτωπος με την αδιαφορία και την αμέλεια των συναδέλφων του, κυρίως σε περιστατικά, όπου ήταν αναπόφευκτος ο θάνατος, και έλεγε, όπως διασώζει χαρακτηριστικά ο βιογράφος του και σύμφωνα με μαρτυρίες: «Εσείς δεν έχετε κανένα δικαίωμα να σταματάτε τον αγώνα για την ζωή του ασθενή σας! Δεν έχετε δικαίωμα ούτε την αποτυχία να σκέπτεσθε. Να κάνετε μόνο όλα όσα πρέπει. Να κάνετε τα πάντα! Το ακούτε;».

Σε όλη του την καριέρα είχε μόνον τρεις θανάτους στο χειρουργείο, που ήταν αναπόφευκτοι. Με πολύ πόνο ψυχής τους αντιμετώπισε. Θλιβόταν βαθειά και προσευχόταν στο Θεό για την ψυχή τους.

Μπροστά στον επικείμενο θάνατο ενός ασθενή, σκεπτόταν με φιλόανθρωπη και χριστιανική στάση, ακολουθώντας το παράδειγμα όλων των ιατρών Αγίων της Εκκλησίας μας.

Ο ἴγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος αναφέρει μια εκπληκτική στάση των γιατρών της εποχής του, που δείχνει πόσο αγαπούσαν, πονούσαν και συνέπασχαν με τον άρρωστο. Όταν ο γιατρός εξέταζε τον ασθενή και διεπίστωνε ότι δεν υπήρχε πια ελπίδα σωτηρίας για τον άρρωστο, εδάκρυζε και έτσι πληροφορούσε τους συγγενείς του αρρώστου για τον επερχόμενο θάνατο. «Όταν γαρ ἴδη ο ἱατρός τον νοσοῦντα ουκ ἔχοντα σωτηρίας ελπίδα, δακρύει».

Σ' αυτή τη γραμμή εκινείτο και ο Επίσκοπος Λουκάς. Θεωρούσε απαραίτητο να γνωστοποιεί στους ασθενείς το επικείμενο του θανάτου τους (όχι με τον ψυχρό και απάνθρωπο πολλές φορές τρόπο των Αγγλοσαξόνων), προκειμένου να προετοιμαστούν να φύγουν, αν βέβαια ήθελαν, χριστιανικά. Και ήταν πολλοί οι ασθενείς του, που έφυγαν για το μεγάλο ταξίδι, προετοιμασμένοι και συμφιλιωμένοι με το Θεό και τον πλησίον.

Δεν ήταν μόνον ο γιατρός της αγάπης, αλλά και ο Επίσκοπος της προσφοράς. Στα πρόσωπα των αδελφών του έβλεπε πάντοτε το πρόσωπο του Χριστού. Ο άλλος δεν ήταν γι' αυτόν η κόλασή του, αλλά ο ίδιος του ο εαυτός. Γι' αυτό και εφήρμοσε στην ζωή του: «Είδες τον αδελφό σου; Είδες Κύριον τον Θεόν σου». Τον συνέιχε πάντοτε ο λόγος του Χριστού: «Εφ' όσον εποιήσατε ενί τούτων των αδελφών μου των ελαχίστων, εμοί εποιήσατε».

Αυτό ήταν το έργο του μεγάλου Ιατρού και Επισκόπου της Ρωσικής Εκκλησίας. Σύνθημά του ήταν: Ξεκινούμε την επέμβαση του ασθενούς με συμπροσευχή, επίκληση του ονόματος του Αγίου Θεού, εν συνεχεία έχριε σταυροειδώς τον ασθενή, χαράζοντας το σημείο του σταυρού με το ιώδιο της εποχής επάνω στο μέρος του σώματος που έπασχε και στο οποίο θα επιχειρούσε την επέμβαση, και ακόμη προσευχές και δεήσεις κατά τη διάρκεια της επεμβάσεως προκειμένου να βοηθήσει ο Κύριος αφ' ενός μεν το Χειρουργό Ιατρό στο τολμηρό έργο του, αφ' ετέρου δε τον ασθενή στη δοκιμασία του.

Και όλα αυτά, κάτω από την ανηρτημένη εικόνα του Δεσπότη Χριστού και της Παναγίας που με πολύ σθένος απαιτούσε να είναι στο χώρο εργασίας του, είτε αυτός ήταν σε Δημόσια και επίσημα κτίρια (παρ' ότι αυτό αυστηρά απαγορευόταν), είτε σε άλλους χώρους, ιδιωτικούς ή πρόχειρους.

Παράλληλα επιτελούσε και το μεγάλο ποιμαντικό, φιλανθρωπικό και κοινωνικό έργο του μέσα στην Εκκλησία του Χριστού, που τόσο αγάπησε και για την οποία τόσα υπέμεινε, χάριν του ονόματος του Αγίου Θεού.

Αυτή ήταν εν συντομία η προσφορά ενός Ιατρού, το έργο και η αγάπη ενός Επισκόπου και Αγίου Πατρός της Εκκλησίας μας, που έμελλε να γίνει στις μέρες μας παράδειγμα φωτεινού Ιεράρχου, διαπρεπούς Χειρουργού και Επιστήμονος της Ιατρικής Τέχνης αλλά και πνευματική παρηγοριά και ενίσχυση για όλους μας.

Εξάλλου, όπως λένε οι Πατέρες μας, αυτά τα δύο πάνε μαζί: Γι' αυτό η Εκκλησία δεν είναι απλώς το Μυστικό Σώμα του Χριστού, αλλά το νοσοκομείο-θεραπευτήριο, που θεραπεύει τους αρρώστους. «Θεραπευτήριό εστιν η Εκκλησία», θα υπογραμμίσει ο ἴγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος.

Αυτό είναι λοιπόν και το έργο της Αγίας μας Εκκλησίας και σε όλους όσοι και σήμερα ακόμη διερωτώνται τι προσφέρει η Εκκλησία στην κοινωνία, ποιο είναι το έργο της, ποια η αποστολή της. Την απάντηση την δίνει ο ἴγιος Λουκάς, ο νέος Ιατρός: «Η Εκκλησία θεραπεύει τον ασθενή συνάνθρωπό μας που είναι η εικόνα του Θεού, τον κάνει υγιές μέλος της κοινωνίας στην οποία ζει, γιατί μοναδικός σκοπός της Εκκλησίας είναι τελικά: «αρπάσαι κόσμον και δούναί Θεόν».